

1342 450
142
221
120
1045
200
150

საქართველოს დამფუძნებელ კრების არჩევნების სარჯთ-აღრიცხვის განმარტება.

კომისიის აზრით არჩევნების ჩატარებას მოუწოდება დაიხლოებით ოთხი თვე. ყველა ხარჯი ამ დროის მიხედვითაა გამოანგარიშებული. გამოანგარის შეადგენს ცენტრალურ საარჩევნო კომისიის საქმის მწარმოებლის ჯამაგირი, რაც წაანგარიშევი იქნება დღიდან მისი მოწვევისა გ. ი. 15 ივლისიდან.

1. ცენტრალურა საარჩევნო კომისია.

რადგან კომისიის წევრები საქართველოს პარლამენტის დეპუტატები არიან, ამიტომ მათი შრომა საარჩევნო კომისიაში უფასო იქნება და ხერჯთ-აღრიცხვაში არ შედის. კანცლარია კი დაჯდება თვეში 3350 მან. ოთხ თვეში—13400 მან.

სულ . . . 13400 მან.

2. ზაქათლის ოლქის კომისია.

ზაქათლის ოლქის კომისია დაჯდება თვეში 1800 მან. ოთხ თვეში $1800 \times 4 = 7200$ მანეთი.

სულ . . . 7200 მანეთი.

3. სამაზრო კომისია.

ხარჯთ-აღრიცხვიდან სწანს, რომ სამაზრო კომისიის ერთ კანცლარიაზედ დაიხარჯება თვეში 1300 მან. ოთხ თვეში 5200 მან. საქართველოს რესპუბლიკის ტერიტორიაზედ არის 14 მაზრა და ორი ნაწილი სოხუმის ოლქისა, დაახლოებითა მაზრის სიდიდისა, მაშასადამე სამაზრო კომისიების კანცლარიებზედ დაიხარჯება სულ $5200 \times 16 = 83200$ მ.

სულ . . . 83200 მ.

4. სოფლის საზოგადოების კანცლარია.

საქ. რესპუბლიკის ტერიტორიაზედ სულ არსებული სტატისტიკის მიხედვით არის 562 სოფლის საზოგადოება. თითოეული კანცლარია თვეში დაჯდება 300 მ. მაშასადამე 562 კომისიის კანცლარია თვეში დაჯდება $562 \times 300 = 168600$ მ., ოთხ თვეში ყველა კანცლარიები დაჯდება $168600 \times 4 = 674.400$ მ.

სულ . . . 674.400 მ.

5. სოფლის წვრილი ერთეულის კომისია.

საქართველოს ტერიტორიაზედ, თანახმად არსებული სტატისტიკის ცნობებისა არის 3786 სოფელი. არიან ისეთი სოფლები, სადაც ამარჩევნათა რიცხვი შედარებით მცირე იქნება და ამიტომ ეს პატარა სოფლები შეერთებული უნდა იყვნენ სხვა სოფლებთან იმ პირობით, რომ შეერთების სივრცის რადიუსი არ აღემატებოდეს 2—3 ვერსტს. დანამდვილებით ძნელია იმის თქმა, თუ რაზღნევი იქნება ასეთი ერთეულები შეერთების შემდეგ. ვიღებთ დაახლოებით ორს სოფელს ერთად, ერთს საარჩევნო უბანში. სოფლები სულ 3786-ა, ორზე გაყოფილა 1893, ასეთი ერთეულის კანცლარიაა ჯდება თვეში 100 მან. სულ თვეში 189300 მან. ოთხ თვეში $189300 \times 4 = 757200$ მან.

სულ . . . 757200 მან.

6. ინსტრუქტორები.

საარჩევნო კომისიის ნაყოფიერი წარმოებისათვის აუკლებელი საჭირონი იქნებიან ინსტრუქტორები, როგორც საგუბერნიო ისე სამაზრო. ინსტრუქტორების მოვალეობა იქნება: მოამზადონ ჯგუფი მცხოვრებთა იღსაწერად; თვალყური ადევნონ საარჩევნო სიების სწორის შედგენას; შექმნან სოფლის საზოგადოებათა და სამაზრო კომისიები; უზღუმდღვანელონ საარჩევნო ოლქის საარჩევნო უბნებად დანაწილებას; შექმნან ყველა კომისიებთან კანცლარიები; დროზედ მიაწოდონ პროცენტებს ყველა განკარგულებანი არჩევნების შესახებ, უზღუმდღვანელონ თვით არჩევნების მწარმოებას და ყველა მასალა შეკრიბონ თვლისში და სხ.. ამიტომ საჭიროა თვითეულ გუბერნიისათვის ორ-ორი, სოხუმის და ზაქათლის ოლქებისათვის

თითო ინსტრუქტორი. სულ 6. მაზრებისთვის სულ 42 სამაზრო ინსტრუქტორი. ოზურგეთის, ქუთაისის, სენაკის, შორაპნის, თბილისის, თელავის, თიონეთის და ბორჯომის მაზრებისთვის და ზაქ. ოლქისთვის ორ-ორი, ზუგდიდის, რაჭის, ლენხუმის, დუშეთის და სიღნაღის მაზრებისთვის სამ-სამი, სოხუმის ოლქისთვის 4 და გორის მაზრისთვის 5. ყველა ინსტრუქტორები ცენტრ. კომისიის განკარგულებით ინაშენებან და იყოფებიან: საგუბერნიო ინსტრუქტ. ცენტრ. კომ. განკარგულებაში, ხოლო სამაზრო ინსტრ. სამაზრო კომისიის განკარგულებაში. ინსტრუქტორებს უნდა მიეკუთვნებოდნენ 100 კვადრატული მეტრი ავარეთზე დღიური, მაზრაში ან გუბერნიაში საქმით გამოწვეულ მგზავრობის დროს კი სავალო. თითო ინსტრუქტორი თვეში დაახლოებით ოც დღეს მოანდომებს გუბერნიაში ან მაზრაში ყოფნას. ამიტომ დღიური ნაფარადევა 20 დღის მიხედვით თითოეული საგუბერნიო ინსტრუქტორი თვეში დაჯდება 1600 მ., 6 ინსტ. $1600 \times 6 = 9600$ მან. ოთხ თვეში 38400 მ. თითოეული სამაზრო ინსტრუქტ. დაჯდება 1000 მ. თვეში, 42 ინსტრ. $42 \times 1000 = 42000$ მ., ოთხ თვეში 168000 მან. მაშასადამე ყველა ინსტრუქტორები თვეში დაჯდება $42000 + 9600 = 51600$; ოთხ თვეში 206.400 მან.

სულ . . . 206.400 მან.

7. საარჩევნო კომისიების საკანცლარიო მსახურებისთვის:

კომისიების კანცლარიებს დასკირდებათ საკანცლარიო ნივთები: ქაღალდი, შელანი, კალმები, ფანქრები და სხვა. ცენტრ. კომისიისთვის ნაფარადევა 250 მ., საოლქო კომ. (ზაქ.)—200 მ., სამაზრო კომ. 150 მ., 16 კომისიისთვის $150 \times 16 = 2400$ მან., სოფ. საზოგ. კომის.—100 მ. 562 კომისიისთვის $562 \times 100 = 56200$ მ., სოფ. წვირლ ერთ. კომ.—50 მ. 1893 კომ. $1893 \times 50 = 94650$ მ. ყველა კომისიებისთვის დაიხარჯება თვეში 153.700., ოთხ თვეში 614.800 მან.

სულ . . . 614.800 მან.

8. ცენტრ. კომისიის საწყობის ქირა.

სხვა და სხვა კომისიების მსახურების შესანახად სჭირია საწყობი, ამიტომ ამ საწყობის დასაქირავებლად ხარჯთ-იღირებულება ნაფარადევა 100 მან. თვეში, ოთხ თვეში 400 მან.

სულ . . . 400 მან.

9. აღწერითი ფურცლები.

მცხოვრებთა ასაწერად საჭირო იქნება აღწერილი ფურცლები, რამდენი ოჯახიც არის ასაწერი, ე. ი. სოფლებისთვის 396.508., ქალაქებისთვის 187.651, სულ 584.159. ფურცლები დასტამბული უნდა იყოს ყარგ საწერ ქაღალდის ნახევარ ფურცელზე და მხოლოდ ერთ გვერდზე. მაშასადამე აღწერითი ფურცლებს მოუწდება 584159 ნახევარი ფურცელი ან $(584159 \times 2 = 2922079)$ მთელი ფურცელი, საჭიროა 10% აღწერითი ფურცლებისა ზედმეტა, რადგან ფურცლები გადატანის აღწერის დროსა და სხვა შემთხვევებში ფუჭდება, ამ გვარად საჭირო იქნება $292079 + 292079 = 321286$ ფურცელი ანუ $321286 : 480 = 670$ ოჯახი. საწერი ქაღალდი თუ ავიღებთ ყარგ ქაღალდის, ოჯახი ეღირება 40 მან. მაშასადამე ქაღალდი დასკირდება $670 \times 40 = 26800$ მან. თითოეული აღწერითი ფურცლის დასტამბვა დაჯდება 4 კაპ., $584159 \times 4 = 23367$ მან. მაშასადამე აღწერითი ფურცლები დაჯდება $26800 + 23367 = 50167$ მან.

სულ . . . 50167 მან.

10. საარჩევნო პარტიები.

საარჩევნო პარტიები საჭირო იქნება იმდენი, რამდენიც იქნება ამრჩეველი. რუსეთის დამფუძნებელი კრების არჩევნებში და საზოგადოდა საყოველთაო არჩევნების პრაქტიკამ გვიჩვენა, რომ საარჩევნო ასაკი მზწყულია მცხოვრებთა 46—48% თუ მხედველობაში მივიღებთ იმ გარემოებას, რომ საარჩევნო ასაკი ზევს, რუსეთის დამფუძნებელი კრების საარჩევნო ასაკით შედარებით, შევამოკიდოთ ერთის წლით, ე. ი. მცირედი ასაკი 20 წლის მაგიერ მივიღოთ 19 წელი, მაშინ ამრჩეველთა რიცხვი 2-ან 3 პროც. გაიზარდება ამ რიგად ამრჩეველი იქნება 50 პროც. მცხოვრებლებისა, ესე იგი $2684888 : 100 \times 50 = 1.342.450$ სული. საჭირო იქნება 1.342.450 ცალი საარჩევნო ბარათი, თუ არა ჩვენებში მხოლოდ ერთი პარტია ან ორივე გამოვა, და ეს რიცხვი გაიზარდება იმდენჯერ, რამდენი პარტიაც მიიღებს მონაწილეობას არჩევნებში. საქართველოში მოქმედებენ შემდეგი პარტიები: სოც.-დემ., სოც.-ფერაბლისტებისა, გროფულ-დემოკრატიული, სოც.-რევოლ., რადიკალ-დემოკრატიებისა და შეიძლება ერთი ან ორი სხვა ჯგუფი ან პარტიაც გამოვიდეს. ამ რიგად არჩევნებში მონაწილეობას მიიღებს 5—7 პარტია. ჩვენ ვიღებთ საშუალო რიცხვს 6 პარტიას თუ ექვსი პარტია მიიღებს მონაწილეობას, მაშინ საჭირო იქნება $1342450 \times 6 = 8054700$ ცალი საარჩევნო ბარათი. თითო ბა-

რათს მოუნდნება საწერ ქალაქის ერთი მერველი. მაშასადამე საჭირო იქნება 8054700:8=1006837 ფურცელი. 1006837:48=2098 ოხმა, ოხმა ელირება 40 მან. მაშასადამე საარჩევნო ბარათების-თვის საჭიროა 40 მ. \times 2098=83920 ზანეთის ქალაქი. დასტამება თითო ბარათისა დაჯდება 3 კაპ. 8054700 ბარათისა—3 \times 8054700=241641 მან. სულ საარჩევნო ბარათების დამზადება დაჯდება 83920 \times 241641 მ. =325561 მ.

სულ . . . 325.561 მ.

11. ზარდაბის ბარათები.

საქიროა იმდენი, რამდენიც ამრჩეველია ქალაქებში. ქალაქებში ამრჩეველია პირადობის 414,449 პირადობის ბარათები დამკვირვოლი იქნება მერვედ ქალაქიდან, მაშასადამე 414,449:8=51806 ფურ-ცელი ანო 51806 480=108 ოხმა, ოხმა ელირება 40 მან. მაშასადამე პირადობის ბარათებს მოუნ-დნება 108 \times 10=4320 ზან. ქალაქი. პირადობის თითო ბარათის დასტამება დაჯდება 2 კ. 414449 ცალი დაჯდება 2 კ \times 414449=8289 მან. მაშასადამე პირადობის ბარათების დამზადება დაჯდება 8289 მ.+4320 მ.=12.609 მან.

სულ . . . 12,609 მან.

12. კონვერტები.

კონვერტები საჭირო იქნება იმდენივე, რამდენიც იქნება ამრჩეველი 10%ის დამატებით. 1342450+134245=1476695 კონ. თითო კონვერტი დაჯდება 3 კაპ. მაშასადამე ყველა კონვერ-ტების დამზადება დაჯდება 3 \times 1476695=44301 მან.

სულ . . . 44301 მან.

13. აღწერილი ფურცლებისა, კონვერტებისა, სპირადო ბარათებისა და სხვათა დაჯდება ზრთავინებისა და ქალაქებში.

აღწერილი ფურცლებისა კონვერტებისა და სხვა მასალის დაჯდება ქალაქებსა და პროვინციებში უნდა დავალოს რკინის გზის და ინსტრუქტორებს რკინის გზით მიტანა შეიძლება სამზარო ქალაქების მომე-ტებულ ნაწილებში. აქედამ კი მოხერხებული ინსტრუქტორი თითქმის უფასოთ დაჯდება სოფლებ-ში, მაგრამ ხარჯთ-აღრიცხვაში ასეთი შემთხვევითი მოსაზრებით ხელმძღვანელობა არ შეიძლება. ამი-ტომ ჩვენ ამ ხარჯს დანამდვილებით ვერ შევიტანთ. შეიძლება მხოლოდ დაახლოებითი ჩვენება ხარჯისა. გასავაზავნი იქნება პროვინციებში დაახლოებით 38000 ფუთი ქალაქი. ფუთზე საშუა-ლოდ რომ ორი მან. ავიღოთ მივიღებთ 76000 მან.

სულ . . . 76.000 მან.

14. საარჩევნო ვუთები:

საარჩევნო ვუთები უნდა იყოს განსაზღვრულის შენობისა და მასალისა, მაგრამ არჩევნისთვის შეიძლება გამოვიყენოთ სოფლებში არსებული ვუთები, პატარა შეკეთებით. ამიტომ ეს ხარჯი ნაფარა-უდგია დაახლოებით 7000 მ., რადგან შესაძლებელია, ზოგან გადაკეთებაც არ დასჭირდეს, ქალაქებს კი ასეთი ვუთები აქვთ და ამიტომ ხარჯსაც არ მოიხზოს.

სულ . . . 7.000 მან.

15. ამწერლები.

საქ. რესპუბ. სტეოგრობის სულ 2,732,358 სული. აქედან ქალაქებში 750315 სული, და სოფლად 1982043 სული. სოფლის მტეოგრებთა ოჯახი საშუალოდ შესდება ხუთი წევრისაგან, მაშასადამე ასაწერი იქნება სოფლად 1982043:5=396407 ოჯახი, თვითელი ამწერი ერთი ოჯახის წევრების საბუთების, ქალაქების განხილვის და აწერას დაახლოებით მოწინდება აის წუთს. თუ საშუაოა დღე გაგრძელდება რვა საათი, თვითოელი ამწერი დღეში ასწერს (60 \times 3:10)=48 ოჯახს. 48 ოჯახს ერთი კაცი ასწერს დღეში იმ შემთხვევაში, თუ ის ერთს ადგილზედ იქნება და მიმოსვლაში დროს არ დაჰკარგავს. მაგრამ ამწერი იძულებული იქნება მივიდეს სოფლიდან—სოფელში, ოჯახიდან—ოჯახში, და თუ მივიღებთ მხედველობაში საქართველოს შიგან ადგილებს, უკუზობას და მიმოსვლის სიძნელეს, მაშინ თვითელი ამწერი ასწერს დღეში მხოლოდ ოკიდან ოკიდა ხუთამდე ოჯახს. ჩვენ ვიღებთ 25 ოჯახს, დღეში ერთ ამწერზედ და მაშასადამე 396407:25=15856 კაცი ასწერს ერთ დღეს, თუ აღ-წერის ვადას გადავგრძელებთ, შემკირდება დღეთა რიცხვი და არა ხარჯები. თვითელ ამწერზე მი-მოსვლის ხარჯებით წავა 25 მ. დღეში. მაშასადამე სოფლად აღწერა დაჯდება 25 \times 15856=396400 მ. ქალაქებში, როგორც ზევით არის ნაჩვენები, სტეოგრობის სულ 750315 სული. საშუალოა შე-მადგენლობა ოჯახისა ოთხი სული. ასაწერი იქნება 750315:4=187579 ოჯახი. ქალაქებში თვით-

ული ამწერი ასწერს ღღეში 50 ოჯახს. შაშასადამე 187579:50=3752 ამწერი. თითო ამწერს ღღეში 15 მან. შაშასადამე ქალაქებში ამწერლები ღღეღება 15X3752=56280 მ. სულ ქალაქებში და ჰროვინციებში ამწერლები ღღეღება 396400+56280=452680 მან.
სულ . . . 452680 მან.

16. საარწენო შასღას და სიების უკან დაბრუნება.

რადღან ვაგზაენილი საარწენო შასღასი დაახლოვებით ნახევარი დაბრუნღება თფილისში, ამიტომ საარწენო შასღასი, სიებისა და ბარათების დაბრუნებაზეღ ნავარაუღევია ნახევარი იმისი, რაც გასაგზაენათ არის ნანაგარიშფვი ე. ი 38000 მან.
სულ . . . 38,000 მან.

17. არწენების ღღებუღების, ინსტრუქციების და სხვა და სხვა ბღანკების ღღებუღება.

ღღებუღება დაახლოვებით 15000 ცალი წიგნაკი (ღღებუღება და ინსტრუქციები). თითო წიგნაკი შფიცავს 32 გვერღს. თითო წიგნაკს შოუნღება 2 ფურცელი, შაშასადამე 15000 წიგნაკს შოუნღება 30000 ფურცელი ანუ 63 ოზმა, ოზმა გღირება 40 მ. სულ დასქირღება 40 მ.X63=2520 მან. აწყობა, დასტამუღვა და შფევრება თითო წიგნაკისა გღირება 25 კ. სულ 25X15000=3750 მ. შაშასადამე ღღებუღება და ინსტრუქციები დაღღება 3750 მ.+2520 მ.=6270 მ. წფერიღმანი საცანცელარიო ბღანკები დაახლოვებით დაღღება 1000 მან.
სულ 7270 მან.

18. შოულღუნღლი სარწება.

ბარჯთ-ღარიცხვაში შფუღღებღლია ყვეღა ბარჯების გათვალისწინება, ბეერი ისეთი ბარჯების გაწფვა შოულღუნღათ კომისიებს, რომელთა აღნუსხვა ძნელია. ამიტომ შოულღუნღლი ბარჯები ნავარაუღევია ორასი ათასი მანეთი, ამ ბარჯში შფღის კომისიის წფერების შიშოსღლის ბარჯებიც.
სულ . . . 200,000 მან.

ამგვარად სულ საწერიო გაღღებულ იქნას რესპუბღიკის ხაზინიღან 3.570.588 მან.